

กระบวนการจัดทำแผนชุมชนพึ่งตนเอง

ชุมชนจิตรรา เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร

ข้อมูลพื้นฐานชุมชนจิตรรา

ชุมชนจิตรรา ตั้งอยู่ หมู่ 2 ติดถนนร่มเกล้า 1 แขวงคลองสองต้นนุ่น เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ชุมชนจิตรรา มีจำนวนประชากรทั้งหมด 475 คน เป็นชาย 224 คน หญิง 257 คน ผู้สูงอายุ 22 คน เยาวชน 98 คน จำนวนหลังคาเรือน 103 หลังคาเรือน จำนวนครอบครัว 112 ครอบครัว รวมพื้นที่การดูแล 211.60 ตารางกิโลเมตร หรือพื้นที่ 152 ไร่

ชุมชนจิตรราประกอบด้วยซอยหลัก 5 ซอย คือ

1. ซอยทองคำ 5 มี 15 หลังคาเรือน 15 ครอบครัว ประชากรรวม 50 คน
2. ซอยจินตนา มี 8 หลังคาเรือน 12 ครอบครัว ประชากรรวม 35 คน
3. ซอยจิตรรา มี 60 หลังคาเรือน 62 ครอบครัว ประชากรรวม 303 คน
4. ซอยอรุณพูนสิน มี 16 หลังคาเรือน 5 ครอบครัว ประชากรรวม 67 คน
5. ซอยอรุณพูนสิน มี 4 หลังคาเรือน 5 ครอบครัว ประชากรรวม 20 คน

ประวัติที่มาของชุมชน

เดิมที่ตั้งของชุมชนจิตรรา พื้นที่เป็นท้องนา ท้องไร่ เจ้าของเดิมมีชื่อว่า คุณยายจิตรราต่อมา คุณพ่อทองคำ ขำหรุ่น ได้เป็นผู้ครอบครองเมื่อปี พ.ศ 2520 เป็นต้นมาได้มีการจัดสรรแบ่งขายเป็นล็อตๆ ละ 40-50 ตารางวา รวมพื้นที่จัดสรรทั้งหมด 5 เส้น ประมาณ 70-90 ไร่ การซื้อขายที่ดินขณะนั้นเป็นการซื้อขายแบบผ่อนส่ง บุคคลที่ได้มาซื้อที่ดินและได้เข้ามาอยู่เป็นกลุ่มแรก คือ พนักงานบริษัทสยามนิสสัน โดยการนำของนายสมจิตร รอดลอย มีการปลูกบ้านเรือนกันเอง

ตามกำลัง รวมได้ในขณะนั้น 20 หลังคาเรือน กลุ่ม 2 มาจากญาติพี่น้องและเพื่อนๆ เข้ามาอยู่ชาวบ้านใกล้เคียงจึงเรียกกันติดปากว่า "หมู่บ้านสยาม" กลุ่มที่ 3 คือ ผู้ค้าของเก่า จากซอย "ศิริพจน์" ถนนอ่อนนุชนำทีมโดยพ่อสวัสดิ์ เอี่ยมสมบูรณ์หรือเป็นรู้จักกันในนาม เตี่ยสวัสดิ์ท่านได้นำลูกหลานพี่น้องที่อยู่ซอยศิริพจน์ ซึ่งในขณะนั้นบ้านเรือนอยู่ในชุมชนมากขึ้นในช่วงนั้นการพัฒนาด้าน สาธารณูปโภคยังไม่เจริญ ถนนทางเข้ายังเป็นลูกรังถนนซอยต่างๆยังเป็นดิน ไฟฟ้า น้ำประปาไม่มี ความยากลำบากของพี่น้องมากมาย ซึ่งในขณะนั้นชุมชนวัดลานบุญได้มีการจัดตั้งเป็นชุมชน ได้มีการจดทะเบียนกับสำนักงานเขตลาดกระบัง

“การพึ่งตนเองเป็นหนทางในการแก้ปัญหาได้ดีที่สุด ”

“แผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเอง” เป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาแบบยั่งยืน ชุมชนจิตราได้รับการจัดทำแผนแม่บทชุมชนเมื่อปี พ.ศ. 2543 โดยชาวชุมชนมีส่วนร่วมได้รับองค์ความรู้และงบประมาณขับเคลื่อน จากหน่วยงานต่างๆ อาทิ กองทุนเพื่อสังคม (sif) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) และสำนักงานเขตลาดกระบัง ผลจากการจัดทำแผนกิจกรรมต่างๆในชุมชน ได้มีการจัดวางแผนอย่างเป็นระบบมากขึ้น แต่สิ่งที่ยังขาดคือ คณะทำงานแกนนำชุมชนรุ่นใหม่ ที่ต้องสานงานต่อให้การดำเนินกิจกรรมตามแผนงาน

ชุมชนจิตราเป็นชุมชนขยายผลในการจัดทำแผนแม่บทชุมชนเต็มรูปแบบของเครือข่ายแผนแม่บทชุมชนจังหวัดกรุงเทพมหานคร และเป็นชุมชนนำร่องของเขตลาดกระบัง ในการจัดทำแผนแม่บทชุมชนในปี 2548 -2549 เป็นต้นมา โดยมีการขับเคลื่อนการจัดทำแผนชุมชนเต็มทุกครัวเรือน

ผลที่เกิดจากการจัดทำแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเอง

1. ด้านสาธารณูปโภค /สิ่งแวดล้อม

ถนนในซอยชุมชน ชุมชนจิตรามีซอยทางเข้าชุมชนที่ตัดจากถนนร่มเกล้า จำนวน 5 ซอย แต่ละซอยเป็นการนำดินมาถมเป็นตามการจัดสรรที่ดินจากเจ้าของเดิม สภาพจะเป็นดินลูกรัง หลังจากได้เริ่มจดทะเบียนชุมชน คณะกรรมการได้ขอความช่วยเหลือจากนักการเมืองขอหินคลุกตามถนนซอยต่างๆปัจจุบันได้มีการเทคอนกรีต 2 ซอย คือ จิตรา ซอยอรุณพูลทรัพย์ 1 ส่วนที่เหลือ 3 ซอยยังอยู่ในสภาพเดิม คณะกรรมการให้จัดทำแผนส่งขอความช่วยเหลือยังสำนักงานเขต ในการเทคอนกรีตต่อไป

น้ำประปา จากการจัดสรรที่ดิน มิได้มีการวางระบบน้ำไว้ ชาวชุมชนใช้น้ำจากคลอง ลำธาร จากที่ดินที่ขุดขึ้นมาทำถนนและเดินท่อน้ำขึ้นมาจากคลองแม่จันทร์ โดยชาวชุมชนได้ออกค่าใช้จ่ายในการเดินท่อน้ำเอง หลังจากเจ้าของที่ได้ยกถนนซอยเป็นสาธารณะ คณะกรรมการได้ประสานไปยังการประปาเพื่อให้ติดตั้งเดินประปา ขณะนี้เดินได้แค่ 4 ซอย คือซอยจิตรา ซอยอรุณพูลสิน 1 อีก 1 ซอยได้ขอความช่วยเหลือไปแล้ว คำตอบคือ งบประมาณไม่พอตามจำนวนหลังคาเรือน ชาวชุมชนต้องออกค่าใช้จ่ายเอง ซึ่งเป็นเงินจำนวนมาก ขณะนี้คณะกรรมการกำลังติดตามดำเนินการต่อไป

ไฟฟ้า เดิมการจัดสรรที่ดิน เจ้าของมิได้มีการวางแผนในการเดินเสาไฟฟ้า ต้องให้ผู้อยู่พักอาศัยเดินขอท่อน้ำเอง ค่าใช้จ่ายเจ้าของเป็นผู้จัดการให้ทั้งหมด หลังจากตั้งเป็นชุมชน การพัฒนาด้าน

ไฟฟ้าได้มีการขอให้ไฟฟ้าติดตั้งไฟทาง และมีการพัฒนาดูแลจากคณะกรรมการชุมชนมาตลอด ขณะนี้มีไฟฟ้าทุกหลังคาเรือนไฟทางมี 5 ซอยครบ

2. กิจกรรมด้านเศรษฐกิจ

กองทุนออมทรัพย์ชุมชน เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ 2535 ถึงปัจจุบันจากสภาพปัญหาชุมชนที่ต้องแก้ไขพัฒนาจนมาตลอดไม่ว่าจะเป็นงานประสานงานภายนอกชุมชน การจัดกิจกรรมตามประเพณีวันเด็กแห่งชาติ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและทุกครั้งที่มีการทำกิจกรรม คณะกรรมการไม่มีทุนในการดำเนินงานจึงต้องเรียกรายได้จากชาวบ้าน จึงเกิดเสียงสะท้อนในการขอบริจาค เนื่องจากชาวบ้านมีรายได้น้อย คณะกรรมการจึงมีแนวความคิดที่จะจัดตั้งกองทุนของชุมชนขึ้น เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนของเงินและนำไปพัฒนาหรือทำกิจกรรมในชุมชน เมื่อปี พ.ศ. 2535 จึงได้จัดตั้งกองทุนชุมชนโดยใช้ชื่อว่า “กลุ่มออมทรัพย์ชุมชนจิตรา” มีสมาชิกครั้งแรก ประมาณ

20 คน โดย ลงหุ้น คนละ 100 บาท รวมเป็นเงิน 2,000 บาท (สองพันบาท) เป็นทุนหมุนเวียน เริ่มต้นมีการปล่อยกู้ให้กับสมาชิกระยะหนึ่ง คณะกรรมการได้สรุปผลการดำเนินงานเห็นพ้องกันและลงมติให้สมาชิกออม ทุกเดือน เพราะเป็นโครงการที่ดีมีประโยชน์ จึงได้เชิญเจ้าหน้าที่ พชม. (พัฒนาชุมชนเมือง) ที่มีประสบการณ์ มาให้ข้อมูลแก่สมาชิกในชุมชน

เศรษฐกิจชุมชน การออมทรัพย์ที่ผ่านมา เป็นระบบการลงหุ้นครั้งเดียว เงินหมุนเวียนไม่คล่องตัว การเติบโตช้า มีการปรับให้เป็นการออมเป็นรายเดือนตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ พชม. มีสมาชิก เริ่มต้นการออมจำนวน 30 รายและขอสินเชื่อจาก พชม. จำนวน 300,000 (สามแสนบาทถ้วน) รวมเงินออมหมุนเวียนจากชาวชุมชน 30,000 บาท (สามหมื่นบาท)

กองทุนอาชีพ จากการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แยกจากผู้ที่มิรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์และร่วมกันนำเสนอโครงการกองทุนอาชีพ โดยการปล่อยกู้ร้อยละไม่เกิน 7,000 บาท โดยมีอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2 / บาท/เดือน โดยมีหมุนเวียนไม่เกิน 6 เดือน

สวัสดิการผู้สูงอายุ การจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์โดยผ่านเครือข่ายร่วมเกล้า-ลาดกระบัง จัดขอทุนจากกองทุนเพื่อสังคม โดยมอบทุน 300 – 500 /เดือนเป็นเวลา 1ปี ปัจจุบันมีการช่วยเหลือเป็นบางครั้งคราว ดูถึงความจำเป็นหรือเป็นผู้ยากไร้ส่วนหนึ่งจัดส่งรายชื่อผู้ยากไร้ไปยังสำนักงานเขต เข้าร่วมกองทุนสวัสดิการผู้ยากไร้ **ผู้สูงอายุ/คนพิการ แบ่งออก 2 ประเภท**

ประเภทที่ 1 ประเภทที่ไม่มีคนดูแลหรือมีแต่ยากจน ช่วยเหลือเป็นรายเดือนๆละ 500 บาท หักเข้ากองทุน 20 % จัดจ่ายทุกเดือนเป็นเวลา 1 ปี (ปี พ.ศ 2544-2545)

ประเภทที่ 2 ผู้สูงอายุ/ คนพิการมีคุณสมบัติมีรายได้ปานกลาง จัดจ่ายเดือนละ 300 บาท หัก 20 % เป็นเวลา 12 เดือนเท่ากัน

กองทุนการศึกษา มัธยมศึกษา ปริญญาตรี

สวัสดิการเยาวชน กองทุนการศึกษาเยาวชน เมื่อปี พ.ศ 2544 คณะกรรมการได้จัดให้ทุนการศึกษาตั้งแต่เรียนอนุบาล – ปริญญาตรีได้รับทุนจากกองทุนเพื่อสังคม (sif) ขณะนี้กลุ่มออมทรัพย์มีการปล่อยกู้ทุนการศึกษาในอัตราดอกเบี้ยต่ำ *การมอบกองทุน*

- อนุบาล	ให้ทุนปีละ 1,000 บาท
- ประถมศึกษา	ให้ทุนปีละ 3,000 บาท
- มัธยมศึกษา	ให้ทุนปีละ 3,000-5,000 บาท
- ปริญญาตรี	ให้ทุนปีละ 6,000-10,000 บาท

ธุรกิจกลุ่มข้าวสาร

จากการรวมตัวกันในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์ และเข้าร่วมขบวนการเครือข่ายร่วมเกล้า-ลาดกระบัง โดยมีสำนักงานพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช) ได้ประชุมร่วมกันเพื่อส่งเสริมกิจกรรมชุมชน โดยเห็นว่าร้านค้าชุมชนเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถช่วยเหลือชาวชุมชนในการลดรายจ่ายรายได้สามารถเข้าส่วนรวมได้ สินค้าที่จำเป็นที่สุดคือ ข้าวสาร โดยเริ่มต้นเป็นกลุ่มข้าวสารชุมชนเมื่อปี พ.ศ 2541 โดยการนำข้าวสารจากโรงสีโดยตรง ลงทุนร่วมกับเครือข่ายคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน ปัจจุบันมีนายบ้านาญ ประวิสารัตน์เป็นประธาน

กลุ่มร้านค้าชุมชน

เกิดจากกลุ่มแม่บ้านที่ไม่มีรายได้ และต้องการหารายได้เสริมให้กับครอบครัวประกอบกับการค้าขายต้องหาสถานที่ทำเลชุมชน ซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูงและต้องแข่งขันกันมาก คณะกรรมการชุมชนเห็นสมควรจัดสถานที่ในการค้าขาย เพื่อลดรายจ่ายชุมชน นายประวิสารัตน์ เอี่ยมสมบูรณ์ ได้เอื้อเพื่อสถานที่ ที่ดินว่างเปล่าของตนเองและปรับสถานที่ให้เหมาะกับการค้าขาย รายได้ส่วนหนึ่งเข้าส่วนรวมผู้รับผิดชอบคือ นางสุภาภรณ์ เอี่ยมสมบูรณ์

3. กิจกรรมด้านการศึกษา

กิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

คณะกรรมการได้เห็นปัญหาของสามชิกที่ต้องการเข้ากินค่า ไปทำงานนอกบ้านการดูแลเด็กจึงภาระ เพราะแม่บ้านก็ต้องออกทำงาน เพื่อเป็นการลดภาระ คณะกรรมการจึงจัดทำโครงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน โดยทำเรื่องขอที่ดินจากคุณพ่อทองคำ ขำหรั่ง ซึ่งมีความยินดีให้ป็นสาธารณประโยชน์ ในนามของคุณหมอกทศนีย์ ขำหรั่ง โดยได้รับงบประมาณประมาณ 200,000 บาท (สองแสนบาทถ้วน) ด้วยความอนุเคราะห์จากหลวงพ่อวิริยงค์ แห่งวัดธรรมมงคล แล้วเสร็จ พ.ศ 2539 และทำการเปิดสอนเรื่อยมา การดำเนินการเปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นการดำเนินงาน

โดยศิษย์เก่าหลวงพ่อวีริย์ยังค์ นำโดย นายสนิท คำแก้วและนายยุทธศิลป์ ตาสว่าง และคณะกรรมการชุมชนสมัยนั้น

ต่อมาจากการทำแผนการพัฒนา ที่จะให้มีที่ทำการของชุมชนและให้เกิดธนาคารชุมชนโดยเริ่มจากกลุ่มออมทรัพย์จัดสรรงบประมาณ 100,000 บาท และมีการระดมทุนจากชาวชุมชนเรื่อยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 - 2547 ประธานดำเนินงาน คือ นายประวิทย์ เอี่ยมสมบูรณ์ โดยชั้นบนเป็นที่ทำการชั้นล่างเปิดเป็นศูนย์เด็กเล็กเพิ่มเติม เยาวชนที่เข้ารับการดูแลจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนเริ่มตั้งแต่อายุ 2 ขวบครึ่งถึง 3 ขวบ

4. ด้านฉาปนกิจศพ

เป็นประเพณีวัฒนธรรมของคนไทยมีการเสียชีวิตในชุมชน จะเข้าร่วมให้เกียรติกับญาติผู้เสียชีวิต หลังจากได้มติดั้งเป็นชุมชน ชุมชนจะร่วมกันเป็นเจ้าของภาพให้กับญาติผู้เสียชีวิตมาตลอดกรณีผู้เสียชีวิตไม่มีเงินในการทำศพ ชาวชุมชนจะเป็นเจ้าภาพให้ทั้งหมด กรณีชาวชุมชนเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ จะมีสวัสดิการฉาปนกิจศพให้พร้อมทั้งสวัสดิการชำระเงินกู้แทน

5. ด้านยาเสพติดชุมชน

ยาเสพติดเป็นปัญหาที่ชาวชุมชนพยายามแก้ไขกันเองมาช้านาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 โดยพยายามจัดกีฬาให้เยาวชนและจัดหาสถานที่ลานกีฬาเยาวชนขึ้น โดยการขออนุญาตสถานที่ใกล้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นที่ดินว่างเปล่าของคุณลุงทองคำ ขำหรั่ง เป็นลานกีฬาเยาวชน

เมื่อ พ.ศ. 2544 คณะกรรมการได้จัดตั้งกลุ่มเยาวชนกีฬา จัดตั้งทีมฟุตบอล 2 รุ่น เพื่อจัดแข่งกีฬาให้เยาวชน ได้เล่นกีฬาห่างไกลยาเสพติด ต่อมา นายประวิทย์ เอี่ยมสมบูรณ์ ได้ควบคุมด้านเยาวชน ได้มีการฝึกให้เยาวชนได้เล่นดนตรีและเพื่อส่งเสริมด้านวัฒนธรรมให้เยาวชนได้ฝึกกลองยาวเยาวชนขึ้น ทำให้เยาวชนได้แสดงความสามารถและสร้างรายได้ให้กับเยาวชนขึ้นจนถึงปัจจุบัน

6. ด้านสุขภาพชุมชน

ศูนย์สุขภาพชุมชนเริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2539 มีนายสนิท คำแก้ว อดีตประธานเป็นผู้ริเริ่ม โดยการอบรมเป็น อสส. กับศูนย์สาธารณสุขและมีอาสาสมัครเข้าร่วมอบรมอีก 4-5 ท่าน มีการผลิตเปลี่ยนแว่นเข้าประจำศูนย์ ขณะนี้มีนายวสันต์ บำรุงเป็นหัวหน้าทีมชุมชนได้จัดเวทีเพื่อการออกกำลังกายทุกเย็น โดยมี นางสุภาศณี ผาล้อม ผู้รับผิดชอบ

ผู้ประสาน นายณัชพล เกิดเกษม

61/21 หมู่ 2 แขวงคลองสองต้นนุ่น เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร

โทรศัพท์ 081-4335158